

A cselekvőképesség és a gondnokság alá helyezés gyakorlati kérdései

Dr. Kőrös András

HVG-Orac Ptk. konferencia

2019. január 10.

A cselekvőképesség a Ptk.-ban

- **A cselekvőképesség korlátozásának új rendszere**

törvény vagy bíróság ítélete garanciális szabályok mellett
nemzetközi és alkotmányos alapok

2007:XCII. tv.-el kihirdetett ENSZ Egyezmény 12. és 5. cikk

ET Min. Biz. Ajánlások, AT XV. (2) és (5) bek.

differentiálás – részleges és teljes korlátozás

támogatott döntéshozatal – elkerülés

előzetes jognyilatkozat – az érintett akarata

fokozatosság és arányosság

„enyhébb” fokozattal biztosítható-e a jogvédelem

az érintett egyéni körülményeinek figyelembe vétele

teljes korlátozás esetén is kötelező felülvizsgálat

alkotmányossági teszt: *11/2014. (IV. 4.) AB hat.*

• **A gondnokság alá helyezés törvényi feltételei**

részleges korlátozás

teljes korlátozás

1. mentális zavar →

2. belátási képesség

tartós/időszakonként visszatérő

tartós és teljes hiánya

nagymértékű csökkenése

3. indokoltság

meghatározott ügycsoport(ok)ban

[általánosságban]

egyéni körülményekre, családi-, társ.-i kapcsolataira tekintettel

4. jogvédelem

csképeességet nem érintő más módon v. részleges korlátozással

nem biztosítható

Ptk.: az általános (részleges) korlátozást megszüntette

teljes korlátozás kivételes

Gyakorlati kérdések

- **A törvényi feltételekkel kapcsolatban**

- 1. Mentális zavar***

pszichés elváltozások gyűjtőfogalma
más fogyatékoság *nem* lehet alap
szakértői kérdés, de: bírói kontroll alatt áll
Pfv.II.21.771/2017., Pfv.II. 21.339/2017.

- 2. Belátási képesség csökkenése vagy hiánya***

szakértő: mentális zavar kihat-e a belátási képességre
bíróság: eléri-e azt a szintet, ami indokolja a gondnokságot és
milyen területeken
Pfv.II.21.161/2017. (← EBH 2007.1597), Pfv.II.22.266/2017

3. Egyéni körülmények, családi és társadalmi kapcsolatok

van-e, lehet-e olyan ügye, amely szükségessé teszi környezetét, családja részéről megvan-e a kellő segítség

Pfv.II.21.032/2007, Pfv.II.20.146/2017.

BH 2001.217.

4. A jogvédelem más módon nem biztosítható-e?

a) részleges korlátozás helyett támogatott döntéshozatal cselekvőképességet nem érinti, gyámhatóság rendeli el érintett kérelme v. bíróság határozata alapján

kezdeti tapasztalatok: elenyészően kevés kirendelés

b) teljes korlátozás helyett részleges korlátozás

Pfv.II.21.771/2017. fokozatosság és arányosság elve

- **Az ügycsoportok**

részleges korlátozás: csak ügycsoport(ok)ban →

cél: személyre szabás, életkörülményekhez igazodás

rPtk. példálózó felsorolását Ptk. mellőzte

korábbi bírói gyakorlat *BH 2008.11., 2008. 265., 2010.6.*

Ptk. gyakorlat tendenciái:

- ügycsoportonkénti indokolási kötelezettség
- minél szűkebb ügycsoport meghatározás, példák

Nehézségek

- konkrét esetben nagyon sok ügycsoportról kell rendelkezni
- aktualitását hamarabb veszíti el (→ rövidebb fv határidő?)

Ügycsoportok a keresetlevélben

Pp. 439. § (1) bek. d) mellett *CKOT 2016* iránydó-e?

a kereset módosításának problémája

- **Egyes ügycsoportok a Kúria új gyakorlatában**

„perlekedési téboly”

kiindulás: jogérvényesítés alkotmányos alapjog
az érintett jogvédelme indokolja-e?

BH 2016.239., Pfv.II.21.667/2016.

egészségügyi ellátással kapcsolatos jognyilatkozat

az érintett egészségvédelmének mérlegelését is igényli

Pfv.II. 21.479/2015., Pfv.II.21.953/2014.

- **Választójogból kizárás**

nem a Ptk. szabályozza, hanem a 2013. évi XXXVI. tv. 13/A.§
hasonló feltételekkel

nem polgári jogi, hanem közjogi jogkövetkezmények

nem ügycsoport, önálló döntést igénylő kérdés *BH 2018.167.*

feltételezi legalább egy ügycsoportban a gondn. alá helyezést

Mit vizsgáljon bíróság? – eltérő gyakorlat:

közéleti ismereteket *Nyíregyházi Tsz. Pf.21.872/2014.*

általános döntési képességet *Fővárosi Tsz. 54.Pf.637321/2016*

Szakértői kérdés-e a megítélése?

Pp. 444. § (1) bek. ennek tárgyában is iü. pszichiátriai szakértő

CKOT 2017.VII.7.: nem orvosszakértői kompetencia

Kérelemre v hivatalból dönt a bíróság? *Pp. 445.§ c)* eldöntötte

„a kizárás tárgyában”: arról is, ha nem zárja ki korl. ellenére

Köszönöm a figyelmet!

